

MINISTERSTVO VNITRA
odbor azylové a migrační politiky
Nad Štolou 3
Praha 7
170 34

Č. j. MV-116280-2/OAM-2021

Praha 21. července 2021

Informace k žádosti o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Dne 12. července 2021 byla Ministerstvu vnitra České republiky, odboru azylové a migrační politiky (dále jen Ministerstvo vnitra), doručena Vaše žádost o poskytnutí informace.

V souladu s ustanovením § 14 odst. 5 písm. d) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, tímto Ministerstvo vnitra poskytuje odpovědi na zasláné dotazy.

- 1) Prý to („kolik který migrant dostává peněz“) neřeší žádný zákon apod., ale prý je to na základě dohody MF, MV a MMR-což je podle mě hloupost

Práva a povinnosti občanů třetích zemí pobývajících na území ČR jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky. Práva a povinnosti žadatelů o mezinárodní ochranu a osob s udělenou ochranou v České republice jsou upraveny zákonem č. 325/1999 Sb. o azylu. Podmínky nároku na účast v sociálním systému ČR jsou stanoveny jednotlivými předpisy v příslušných oblastech – k této agendě není příslušné Ministerstvo vnitra, ale Ministerstvo práce a sociálních věcí.

- A) Zadržovaný migrant na území našeho státu, který prostě utekl ze své země z různých důvodů:

- 1) Kam je takový migrant umístěn a na jak dlouho

Pokud policie zjistí, že se cizinec pohybuje na našem území nelegálně¹, zajistí ho dle zákona o policii, a to na maximálně na 48 hodin. V této lhůtě musí policie provést základní úkony směřující k ověření jeho totožnosti. Dále musí zjistit informace, zda je či není žadatelem o azyl v jiné zemi nebo z jakého státu k nám přišel. Součástí této procedury je mimo jiné i odebrání otisku prstů. Zajištěná osoba musí být do 48 hodin buď propuštěna, nebo do této doby musí policie rozhodnout o umístění do zařízení pro zajištění cizinců². Cizinci mají právo i po svém zajištění požádat o udělení mezinárodní ochrany.

¹ Jako nelegální migraci je třeba vnímat nejen neoprávněný vstup na území státu či jeho neoprávněné opuštění, ale také neoprávněný pobyt na území nebo pobyt v rozporu s účelem, pro který bylo vydáno pobytové oprávnění.

² Zařízení pro zajištění cizinců (dále „zařízení“) slouží k omezení svobody cizinců na základě rozhodnutí Policie České republiky (dále „policie“) nebo Ministerstva vnitra České republiky (dále „ministerstvo“). Podmínky výkonu zajištění upravuje zákon o pobytu cizinců. Provoz zařízení pro zajištění cizinců zajišťuje Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky (dále „správa uprchlických zařízení“).

V takovém případě je postupováno dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a je zahájeno řízení o udělení mezinárodní ochrany.

2) Kolik peněz po tuto dobu dostává od státu – dospělý, dítě, na základě jakého právního předpisu

Cizinci zajištěni v zařízení pro zajištění cizinců (ZZC) nedostávají žádné finanční prostředky. Jejich nezbytné materiální potřeby jsou zajišťovány Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ČR.

Požádá-li cizinec o udělení mezinárodní ochrany a není-li zajištěn, může pobývat v pobytovém azylovém středisku, kde má nárok na finanční příspěvek, který slouží zejména k úhradě nákladů za stravování, protože ve většině zařízení se strava neposkytuje. Tento finanční příspěvek je vyplácen podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a upravuje ho § 42 odst. 3 a jedná o příspěvek ve výši životního minima. Pobývá-li žadatel mimo středisko a nemá-li dostatek finančních prostředků, může mu být vyplácen finanční příspěvek podle § 43 odst. 2 zákona o azylu, který je roven maximálně 1,6 násobku životního minima.

O přiznání finančních prostředků se vede správní řízení, nejsou tedy vypláceny automaticky, ale pouze v důvodných případech nemajetných žadatelů.

3) Z jakého rozpočtu MV je tato částka vyplácena

Náklady spojené s pobytem žadatelů o udělení mezinárodní ochrany nese tato osoba. V případě, že nedisponuje finančními prostředky, nese je stát.

Náklady spojené se zajištěním a vyhoštěním nelegálně pobývajících cizinců nese původní zaměstnavatel v ČR nebo zvučí osoba (pokud existují), nebo daný cizinec. Úpravu obsahuje § 123 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Nejsou-li náklady uhrazeny, je osoba zařazena do Evidence nežádoucích osob.

4) Jak je daná částka vypočítávána

Jde-li o postup podle zákona o azylu, jedná se o vyhlášku č. 376/2005 Sb.

Jde-li o postup podle zákona o pobytu cizinců, jedná se o vyhlášku č. 447/2005 Sb.

5) Co si hradí sám

Žadatel o udělení mezinárodní ochrany hlášený k pobytu v azylovém zařízení se podílí na úhradě nákladů na stravu a ubytování. Žadatel o udělení mezinárodní ochrany hlášený k pobytu mimo pobytové středisko si hradí náklady spojené s pobytem na území z vlastních prostředků, s výjimkou zdravotních služeb. (§ 42 odst. 3 a 43 odst. 1 zákona o azylu).

Co se týče cizinců umístěných v zařízení pro zajištění cizinců: podle § 123 odst. 1 zákona o pobytu cizinců náklady spojené se správním vyhoštěním zahrnují náklady na ubytování a stravování, přepravní náklady a ostatní nutné peněžní náklady. Podle § 146 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je provozovatel oprávněn použít uschované peněžní prostředky zajištěného cizince, jsou-li v české nebo jiné volně směnitelné měně, k úhradě, byť i částečné, výdajů spojených s jeho správním vyhoštěním. Při použití uschovaných peněžních prostředků postupuje provozovatel tak, aby cizinci při jeho propuštění ze zařízení bylo z jeho uschovaných peněžních prostředků vydáno alespoň 400 Kč.

6) Co je mu hrazeno ze strany státu a na základě jakého právního předpisu

Cizinec má právo na poskytnutí lůžka, židle, skříňky na uložení osobních věcí, která by měla být uzamykatelná, na poskytnutí stravy třikrát denně (u dětí pak navíc dopolední a odpolední svačina) a základních hygienických prostředků. Ve spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi je k dispozici sociální šatník a zajištěným cizincům jsou pravidelně vydávány základní hygienické prostředky. Cizinci je umožněno přijímat a odesílat písemná sdělení bez omezení, přičemž v případě odesílání úřední korespondence (soud, ministerstva apod.) jsou cizinci bezplatně poskytnuty 4 kusy poštovních známek. Balík s potravinami a věcmi osobní potřeby (o váze max. 5 kg) je oprávněn cizinec přijmout jedenkrát týdně. Zajištění cizinci mohou využít také právních služeb, tlumočnických služeb, sociálních a psychologických služeb. Dětem je poskytován prostor pro využití volného času i prostory pro plnění povinné školní docházky.

Viz Hlava XII zákona č. 326/1999 Sb.

Jde-li o postup podle zákona o azylu, upravuje ho zejména § 42 odst. 1 a 2 zákona o azylu.

7) Co se s ním děje, když neuspěje se žádostí o azyl

V případě negativního rozhodnutí ministerstva je cizinec povinen z území České republiky vycestovat, nepodá-li proti negativnímu rozhodnutí žalobu, a to i případně s návrhem na přiznání odkladného účinku. Pokud je neúspěšný i v soudním řízení před krajským soudem, může podat ještě tzv. kasační stížnost. V případě neúspěchu je povinen z území České republiky vycestovat. Neučiní-li tak, může být za účelem vycestování/vyhoštění i zajištěn v zařízení pro zajištění cizinců.

Viz zákon č. 325/1999 Sb. o azylu. (soudní přezkum § 32).

8) Kdo hradí jeho odeslání zpět, odkud k nám přišel

Cizinci zajištěni v ČR ve spojitosti se svým nelegálním pobytem na území mohou být navraceni následujícími způsoby:

Dobrovolný návrat - Jedná se o dobrovolný, bezpečný a důstojný návrat do země původu nebo do jiného státu, který cizinci umožní vstup na své území. Navracející se osoba cestuje jako běžný turista, bez asistence policie nebo jiných státních orgánů. Na základě písemné žádosti cizince podané ministerstvu nebo policii může ministerstvo nést náklady spojené s dobrovolným návratem tohoto cizince. Cizinec je povinen ministerstvu dodatečně uhradit přepravní náklady v poloviční výši. Viz §123a zákona 326/1999 Sb.

Program dobrovolných návratů funguje i pro osoby v režimu zákona o azylu (§ 54a), náklady nese ministerstvo.

Nucený návrat - Cizinci, kteří na území pobývají neoprávněně, nebo jim byl soudy uložen trest vyhoštění, jsou nuceni opustit území. Pokud nevyužijí možnosti zažádat o dobrovolný návrat, je nutno přistoupit k nucenému návratu. Nucené návraty bez asistence, tj. návraty organizované Policií České republiky, mohou být realizovány v důsledku nabytí právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění nebo rozsudku soudu o trestu vyhoštění cizince a zahrnují úkony, které vedou ke skutečnému návratu cizince do země jeho původu/třetí země. Náklady nese cizinec (více viz výše k nákladům spojeným se správním vyhoštěním).

9) V jakých právních předpisech lze toto najít?

Odpovídající právní předpisy jsou uvedeny u příslušných odpovědí.

B) Zadržovaný migrant na území našeho státu, který prostě utekl ze své země z různých důvodů a na základě jeho žádosti o azyl mu byl azyl přidělen:

1) Kam je takový migrant umístěn do doby, než získá azyl a na jak dlouho

K zadržovaným cizincům, kteří na území České republiky pobývají nelegálně, je přístupováno dle první sekce otázek. Domníváme se tedy, že tato sekce cílí na cizince, kteří do České republiky přicestují a následně podají žádost o udělení mezinárodní ochrany (azyl nebo doplňková ochrana) podle zákona č. 325/1999 Sb. o azylu. **V odpovědích na následující otázky tedy hovoříme o cizincích ze třetích zemí, kteří řádně požádají o azyl (nikoliv o zadržovaném cizinci, který je umístěn v zařízení pro zajištěné cizince).**

Žadatelé o azyl jsou nejprve umístěni v **přijímacím středisku**, a to až do doby ukončení základních vstupních procedur: identifikace totožnosti, zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany, vstupní pohovor a sociální šetření, předepsaná vstupní zdravotní prohlídka. Přijímací středisko není možné volně opustit. Je zde poskytováno ubytování, strava, základní hygienické potřeby a lékařská péče a žadatelé mají k dispozici sociální a psychologické služby a mohou se účastnit volnočasových aktivit. Zde pobývají zpravidla okolo jednoho týdne.

Žadatelé, kteří prošli předepsanými vstupními procedurami a není důvod pro jejich další umístění v přijímacím středisku, jsou po dobu řízení ve věci jejich žádosti o mezinárodní ochranu umístěni v **pobytovém středisku**. Žadatelé mohou svobodně střediska opouštět nebo využít možnosti pobytu v soukromí. Poskytované služby jsou obdobné jako v přijímacím středisku. Zde pobývají po dobu vedeného azylového řízení před MV nebo před soudem. Doba se liší dle náročnosti případu. Lhůta pro rozhodnutí MV je ve zrychleném řízení 90 dní, ve standardním řízení až 6 měsíců + doba soudního přezkumu (dle soudního řádu správního jsou azylové žaloby přezkoumávány přednostně).

Pokud je žadatelům přiznána mezinárodní ochrana, mohou vstoupit do Státního integračního programu a požádat o dočasné ubytování v **integračním azylovém středisku**. Doba strávená v tomto zařízení (max. 18 měsíců) slouží především k osvojení českého jazyka a získání samostatného bydlení a zaměstnání. Ubytování v integračním azylovém středisku je zpoplatněno.

2) Kolik peněz po tuto dobu dostává od státu – dospělý, dítě, na základě jakého právního předpisu

Viz výše.

Pokud se ve středisku poskytuje strava, dostávají žadatelé o azyl kapesné ve výši určené vyhláškou 376/2005 (30 Kč na den).

3) Z jakého rozpočtu MV je tato částka vyplácena

Z rozpočtu MV ČR.

4) Jak je daná částka vypočítávána

Viz odpověď k otázce B2.

5) Co si hradí sám

Viz odpověď k otázce B2.

6) Co je mu hrazeno ze strany státu a na základě jakého právního předpisu

Viz odpověď k otázce B2.

7) Co se s ním děje, když uspěje se žádostí o azyl, kam je odeslán, zda má nárok na sociální dávky apod. a v jaké výši

Jak bylo napsáno výše, úspěšný žadatel o mezinárodní ochranu může využít služby Státního integračního programu. Státní integrační program zahrnuje zejména vytvoření předpokladů pro získání znalosti českého jazyka a zajištění bydlení. Pravidla státního integračního programu a výši prostředků vynakládaných na realizaci jednotlivých oblastí stanoví vláda. Státní integrační program v oblasti zajištění bydlení realizuje ministerstvo z prostředků státu zejména formou jednorázové nabídky bydlení nebo finančního příspěvku. Státní integrační program v oblasti získání znalostí českého jazyka realizuje ministerstvo ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy formou bezplatného jazykového kurzu.

Ministerstvo poskytne azylantovi na jeho písemnou žádost podanou nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení azylu jednorázový finanční příspěvek ve výši životního minima osoby a společně s ní posuzovaných osob; ministerstvo tento příspěvek neposkytne, je-li azylant zároveň držitelem povolení k pobytu podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky. (§ 50a zákona o azylu).

8) V jakých právních předpisech lze toto najít?

Zákon č. 325/1999 Sb. o azylu.

Mgr. Pavla Novotná
ředitelka odboru